

Bijlage 1: Voortgangsnotitie uitwerking vastgesteld VOG-beleid

Inleiding

In de landelijke raad van december 2015 is gevraagd en toegezegd te kijken naar de uitwerking van het in december 2014 vastgestelde VOG-beleid. Het verzoek draait om de vraag of het mogelijk is een aanpassing te doen in de regel dat voor elk niveau een aparte VOG aangevraagd moet worden en zo niet, dit nog eens duidelijk aan iedereen uit te leggen.

Een concept notitie van het landelijk bestuur waarin daarop wordt ingegaan, is gedeeld met de vraagstellers vanuit de landelijke raad. Hun reactie heeft het landelijk bestuur doen besluiten om nog eens goed te kijken naar de mogelijkheden die Scouts Online daarbij biedt. Tevens heeft het landelijk bestuur besloten om deze voortgangsnotitie op te stellen en ter informatie naar de landelijke raad te sturen.

Geschiedenis

In de afgelopen jaren hebben we onder de noemer In Veilige Handen aandacht geschonken aan de sociale veiligheid binnen Scouting en hoe die te vergroten. Eén van die stappen was de invoering van de verplichte Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) in 2005. De VOG biedt een controle aan de poort voor personen die niet welkom zijn in de organisatie. Het is één van de middelen die we als organisatie inzetten. Een VOG wordt aangevraagd bij het Ministerie van Justitie en wordt alleen afgegeven indien er geen bezwaren zijn tegen deze persoon. Een bezwaar wordt gevonden wanneer iemand veroordeeld is voor handelingen die niet stroken met de activiteiten waarvoor de VOG wordt gevraagd.

Bij de invoering is in eerste instantie bepaald dat personen die binnen een groep opgroeien en direct van jeugdlid naar kaderlid doorgroeien, geen VOG aan hoefden te vragen. Deze uitzondering werd voornamelijk uit kostenoverwegingen gemaakt met betrekking tot een groep vrijwilligers van wie de omstandigheden bekend zijn. Een decennium later is de VOG een begrip geworden binnen en buiten Scouting en is de VOG gratis voor jeugdorganisaties. Daarom was er in 2014 voldoende aanleiding om het beleid aan te scherpen.

In december 2014 is door middel van een LR-besluit het beleid rondom de VOG aangescherpt. Er is in grote lijnen het volgende aangepast:

1. Er zijn geen uitzonderingen meer: alle kaderleden en buitengewone leden dienen in het bezit te zijn van een VOG.
2. Er dient een VOG aangevraagd te worden op elk niveau of bij elk zelfstandig organisatieonderdeel (groep, plusscoutskring) waar een functie wordt aangenomen.

Ook na de invoering in 2005 en de aanscherping in 2014 moeten we naar de toekomst blijven kijken. Landelijk blijven sociale veiligheid en de VOG in ontwikkeling. Die ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op het beleid binnen Scouting.

Een al vaker genoemde volgende stap in het VOG-beleid zou de invoering van een periodieke vernieuwing zijn. De VOG is immers een momentopname. Op dit moment is periodieke vernieuwing bij andere organisaties niet gebruikelijk. Een VOG in het onderwijs blijft bijvoorbeeld geldig. Bij de invoering van de VOG in 2005 was nog de tendens dat je weet wat er in je organisatie gebeurt en dat zonder verandering in de omstandigheden vernieuwing niet nodig was. Bij de aanscherping in 2014 bleek de wens voor vernieuwing te zijn gegroeid, maar vonden we de tijd nog niet rijp om een houdbaarheidsdatum aan de VOG te verbinden. Het is goed denkbaar dat in de komende periode de wens om periodieke vernieuwing zal groeien en zal vragen om een houdbaarheid van de VOG. Dat is dan ook een logisch moment om een volgende ingrijpende aanpassing aan het VOG-beleid door te

voeren. Bij elke aanpassing is het belangrijk om te onderzoeken welk beleid het beste binnen het kader past, ook qua controleerbaarheid.

Aanleiding voor deze notitie

De aanscherping van het VOG beleid door het LR-besluit van december 2014, leidt er toe dat op groepsniveau alle kaderleden en plusscouts een VOG moeten aanvragen. Het leidt er ook toe dat wanneer een vrijwilliger ook bij een ander niveau of organisatieonderdeel actief wordt, hij of zij een nieuwe VOG moet aanvragen. Dit wordt door sommigen ervaren als onnodige belasting van de vrijwilligers en de systemen en gaf aanleiding tot het onderstaande verzoek in de landelijke raad.

Het verzoek: Bekijken of het mogelijk is een aanpassing te doen in de regel dat voor elk niveau een aparte VOG aangevraagd moet worden en zo niet, dit nog eens duidelijk aan iedereen uitleggen.

De afgelopen maanden is gekeken naar het verzoek en het alternatief.

Overwegingen

Het beleid rondom de VOG is op basis van een kader opgesteld, met de volgende uitgangspunten:

- *Preventie*: voorop staat de preventieve werking van de VOG. Het is een eenvoudig middel om risico's voor de jeugdleden te voorkomen, mits tezamen met andere middelen gebruikt. Personen die veroordeeld zijn voor grensoverschrijdend gedrag houd je met de VOG buiten de deur.
- *Geen uitzonderingen meer*: sinds de invoering in 2005 is de VOG een begrip geworden. Het is een gewoonte dat de VOG wordt gevraagd. Zeker nu de VOG gratis en digitaal aan te vragen is, is het toepassen van uitzonderingen niet meer aan de orde. Het is noodzakelijk dat alle vrijwilligers binnen een organisatie een VOG hebben.
- *Verantwoordelijkheid*: elke organisatie heeft een eigen verantwoordelijkheid in de zorg voor een veilige omgeving voor de leden. Sociale veiligheid is daar onderdeel van. De verantwoordelijkheid, ook rondom de VOG, moet duidelijk zijn. Die ligt bij het betreffende organisatieonderdeel waar een vrijwilliger actief is.
- *Controleerbaarheid*: het beleid en de uitvoering daarvan moet controleerbaar zijn, ondersteunend aan het kader en liefst met zo weinig mogelijk rompslomp.

Bij de behandeling van de vraag is ook met de vraagstellers contact gelegd. Over de uitgangspunten Preventie, Geen uitzonderingen meer en Verantwoordelijkheid bestaat geen discussie. Het gaat nog om de Controleerbaarheid.

Proces

De komende twee maanden gaat het landelijk bestuur verder kijken wat bij het huidige beleid mogelijk is bij te stellen op het gebied van controleerbaarheid. Welke mogelijkheden biedt Scouts Online? Hoe zit het met bevoegdheden, uitvoeren van checks, registeren, privacy? Blijven we met die bijstellingen voldoen aan de andere uitgangspunten van het kader, zoals de verantwoordelijkheid van het betreffende organisatieonderdeel? Kunnen we het met minder rompslomp organiseren of wegen de nadelen daarvan zwaarder?

De vraagstellers zullen bij dat proces worden betrokken, net als het feit dat de ervaringen die nu in het land worden opgedaan zullen worden meegenomen. Ter vergadering van de landelijke raad in juni zal mondeling de laatste stand van zaken worden medegedeeld. Om die reden treft u dit punt aan bij de mededelingen op de agenda.